Oktober 2026

Rupel.blad

WANDELTIP: Vogels kijken aan het GGG Battenbroek en het GOG Grote Vijver

Magazine voor leden
Natuurpunt Rupelstreek en Natuurpunt Aartselaar

COLOFON

Rupel.blad is het driemaandelijks magazine voor de leden van Natuurpunt Aartselaar en Natuurpunt Rupelstreek.

Foto cover:
Grote bonte specht
foto: Fons Van den heuvel

Lid worden
Stort 38 euro op bankrekening:
BE17 2300 0442 3321 van Natuurpunt
Dan bent u lid tot einde 2027
U ontvangt 4 keer/jaar Natuur en
4 keer/jaar Rupel.blad

Rupel.blad
Leden van andere Natuurpuntafdelingen, die Rupel.blad wensen te ontvangen, storten 9 euro/jaar op rekening: BE54 7512 0713 9597 van Natuurpunt Rupelstreek

Giften
Kunnen gedaan worden op rekening:
BE56 2930 2120 7588 van Natuurpunt, mededeling 3796 Rupelstreek of 3718 Aartselaar, vanaf 40 euro fiscaal aftrekbaar

Contact Natuurpunt Rupelstreek
Erik De Keersmaecker: 0476/39.19.94
info@natuurpuntrupelstreek.be
www.natuurpunt.be/rupelstreek

Contact Natuurpunt kern Boom/Rumst
Bos N: Bart Peleman-0487/905604
bpeleman@skynet.be
Kleiputten Terhagen: Dries Kets- 0485/957339
dries.kets@blackbit.net
facebook.com/NatuurpuntBoomRumst

Contact Natuurpunt Aartselaar
Luk Smets: 0477/66.94.32
info@natuuraartselaar.be
www.natuuraartselaar.be

Natuur.huis de Paardenstal
Boomsestraat 221 Niel
Bushalte de Lijn (Hellegat) - Lijn: 29A
In de periode oktober 2026/april 2027 enkel de eerste zondag van de maand open, telkens van 13u tot 17u
Info: 0486/105.080 of
info@natuurpuntrupelstreek.be

Nieuwsbrieven en Blogspots
Natuurflits
Digitale nieuwsbrief met actueel nieuws over de activiteiten van Natuurpunt Aartselaar.
Aanmelden: stuur een mail naar :
flits@natuuraartselaar.be

Rupel.bericht
Digitale nieuwsbrief van Natuurpunt Rupelstreek
Aanmelden: stuur een mail naar:
info@natuurpuntrupelstreek.be

Vormgeving Rupel.blad: Fried Happaerts
Oplage: 1800 ex.

Een drukke zomer bij Natuurpunt Aartselaar

De **BioBlitz** in natuurgebied de Reukens in Aartselaar is intussen al enkele maanden voorbij. Laatste waarnemingsdag was immers 22 mei 2026. Dat gaf het Aartselaars Natuurpuntbestuur de tijd om een mooi overzichtsboekje klaar te stomen met daarin een overzicht van de waarnemingen en een diepere bespreking van enkele soorten. En enthousiast als we waren (en zijn) dachten we ook aan een viering van de topwaarnemers tijdens de BioBlitz. En waar konden we dat beter doen dan in de Reukens zelf. De ideeën borrelden op en werden alsmaar grootser. Waarom geen natuurhappening, waarop we naast onze leden ook buurtbewoners en bij uitbreiding de Aartselaarse bevolking uitnodigen?

In de Coronaperiode noteerde Natuurpunt een grote stijging in het ledenaantal. Maar nu het leven weer meer vrijetijdsaanbod te bieden heeft, was een dalende tendens in het ledenaantal in heel Vlaanderen merkbaar. Zo ook in Aartselaar, alhoewel zeker niet spectaculair. Op vraag van Natuurpunt nationaal busten we begin augustus met meer dan 30 vrijwilligers een ledenwerfbrief in heel Aartselaar. Via deze: aan al die vrijwilligers: een dikke merci.

Wat de resultaten van de **ledenwerfbrief** betreft, hebben we nog geen gegevens.
In de brief kondigden we ook onze happening aan onder de naam **Instuif@Reukens.**
En die uitnodiging is zeker door veel mensen gelezen. Op de happening konden we zowel leden als niet-leden verwelkomen.
In ons Aartselaars katern kan je een verslag vinden van de happening en van het voorbije BioBlitzjaar.

Via deze een oproep om deel te nemen aan de **Klimaatmars** op zondag 11 oktober in Brussel. De voorbije zomer bewees hoe erg het gesteld is met ons klimaat en hoe we in Vlaanderen nu al de gevolgen ondervinden: 3000 meer doden door de hitte, desastreuze natuurbranden, … De klimaatverstoring vindt hier en nu plaats. Toch raakt het thema maar niet boven-aan de politieke agenda.
Daarom trekken we op 11 oktober de straat op voor de Klimaatmars.
Wandel als natuurliefhebber mee in het Natuurpunt-blok en laat je stem horen voor onze natuur! Natuurpunt zorgt voor sfeer en muziek. Maar ook plaatselijk kan je zorgen voor meer natuur en zo de biodiversiteit, maar ook het klimaat positief beïnvloeden.

Bekijk even het aanbod van onze **Behaag natuurlijk**-actie, die al voor de 33ste maal in de Rupelstreek en in Aartselaar georganiseerd wordt. Je kan een bestelling van inheems plantgoed plaatsen tot 29 oktober!
En we hopen je te mogen verwelkomen op één van de boeiende activiteiten van NP Rupelstreek en/of NP Aartselaar. Een “specialleke” is de **boottocht** op de Schelde en de Rupel die we samen organiseren (ook met Natuurpunt Hobokense Polder) en waarvoor je vanaf 5 oktober kan inschrijven. Wil je op de boot geraken en niet “uit de boot vallen”, stort dan snel je bijdrage.

Oh ja, de prachtige **Natuur.kalender 2027** is ook beschikbaar! Een fijn hebbedingetje voor jezelf of om cadeau te doen!

Ria Thys
Natuurpunt Aartselaar

Een beestachtig succes
Natuurpunt op het Ubuntu Festival!

Zaterdag 4 juni stonden we met Natuurpunt kern Boom/Rumst op het Ubuntu Festival, en we kunnen wel zeggen dat onze stand non-stop gonsde van de activiteit. De hele dag door schoven nieuwsgierige, jonge onderzoekers aan bij onze activiteiten. Er viel dan ook heel wat te beleven en te leren. Braakballen uitpluizen, bijvoorbeeld. Gewapend met pincetten en loepjes veranderden de kinderen in echte biologen. Er werden heel wat muizenschedeltjes, botjes en haren ontdekt. Een beetje griezelig voor sommigen, maar vooral ontzettend fascinerend!

Braakballen pluizen

Daarnaast mochten de kinderen zelf een gipsafdruk maken van verschillende dierensporen. Het resultaat? Een prachtig, zelfgemaakt natuursouvenir om mee naar huis te nemen. De vos was zeer populair.
Spelenderwijs leren blijft natuurlijk het allerleukst.
Via ons interactieve natuurspel ontdekten de jonge bezoekers hoe alles in de natuur met elkaar verbonden is. De competitie én de gezelligheid zaten er goed in.

Dank aan alle vrijwilligers die meehielpen: Oscar, Cloé, Danny, Ria, Paul, Josine, Fons, Hilde, Dries, Katrien, Dirk, Marc en Bart.

Foto's Ubuntu: dierensporen en braakballen pluizen

Workshop dierensporen

Verder in dit nummer — oktober 2026

Een drukke zomer bij Natuurpunt Aartselaar 2
Natuurpunt op het Ubuntu Festival! 3
Schitterend jaar voor de kerkuil en de torenvalk 4
Broedvogels van een landbouwgebied 50 jaar later 6
Aandacht voor rugstreeppadden op tijdelijke parking Tomorrowland 8
Opnieuw topcijfers voor broedende huiszwaluwen in de Rupelstreek 8
Behaag natuurlijk is weer actief! 9
Te koop - Natuur.kalender 2027 9
Wandeltip: het GGG Battenbroek en het GOG Grote Vijver 10
Bioboerin wordt vogelspotter 12
Opnieuw een geslaagd broedgeval van woudaap in Walenhoek 13
Instuif@Reukens – een geslaagde natuurhappening! 14
Terugblik op een prachtig BioBlitzjaar! 16
Agenda Aartselaar 17
Agenda Rupelstreek 18
Boshuisjes voor kabouters en elfen 20

Geopark Schelde Delta

De Vlaams-Nederlandse Delta is een uniek gebied. De geologische ontstaansgeschiedenis, de rijke cultuurhistorie, het voortdurende gevecht met het water en het leven met het water is overal tastbaar. Elke plek vertelt haar eigen verhaal en draagt zo bij aan de identiteit van het Schelde-estuarium.

Meer info: www.scheldedelta.eu

GEOPARK SCHELDE DELTA
unesco Global Geopark

Nationaal Park Scheldevallei

In Nationaal Park Scheldevallei wisselt machtige riviernatuur af met pittoreske dorpen en restanten van het industrieel erfgoed. Met rivieren die opnieuw bezwommen worden door een 50-tal vissoorten, met daarbij ook de legendarische fint of meivis. Tijdens de herfst- en wintermaanden vertoeven er honderden watervogels, terwijl de lente garant staat voor een enorme vogelrijkdom in de schorren en waterrijke natuurgebieden.

NATIONAAL PARK scheldevallei

Schitterend jaar voor de kerkuil en de torenvalk

Op dit moment midden september, precies 4 maanden na de start van onze zomerse toeren langs nestkasten van kerkuil en torenvalk staat de teller op 36 gecontroleerde kerkuilnestkasten, 9 steenuilnestkasten en 22 torenvalkennestkasten in de Rupelstreek en Klein-Brabant.

Voor de **kerkuil** noteerden we 21 geslaagde broedgevallen, met een totaal van 86 jonge kerkuilen, dat is een gemiddelde van 4 jongen/nest. We vonden ze in Boom, Bornem (3), Eikevliet (2), Kalfort, Liezele, Niel, Puurs, Reet (2), Rumst, Schelle (3), Sint-Amands, Terhagen, Weert en Wintam (2).
Met daarbij ook het eerste geslaagd broedgeval van de kerkuil in het natuurgebied Kleiputten Terhagen, in een nestkast in een gebouwtje, dat ooit een functie had in de periode van de steenbakkerijen.
Op 4 andere locaties: Bornem (2), Reet en Puurs, waar we praktisch elk jaar een broedgeval hadden, werd er niet gebroed, waarschijnlijk omdat er een marter op bezoek komt in de nestkasten.

Jonge kerkuilen – foto: Erik De Keersmaecker

Daarbij ook de nestkast in de kinderboerderij in Bornem, daar hebben we inmiddels een kort stuk rioolbuis aan de invliegopening gemonteerd. Een rioolbuis is superglad en zorgt ervoor dat een marter niet in de nestkast kan klimmen. Op plaatsen waar we dat eerder deden, onder meer aan de Havesdonckhoeve in Wintam hebben we sindsdien opnieuw geslaagde broedgevallen van de kerkuil.
Midden augustus vonden we nog een geslaagd broedgeval in de nestkast Groenendijk Wintam, het was van de lente 2021 geleden, dat daar nog met succes werd gebroed. De voorbije winter hebben we voor de invliegopening een nieuw type invliegpijp gemonteerd, die het voor een steenmarter moeilijker, zo niet onmogelijk maakt om in de nestkast te klimmen.
Tijdens de controles in de periode mei/juni zaten er 2 adulte kerkuilen in de nestkast, bij een volgende controle eind juli was er een geslaagd broedgeval met enkele pasgeboren jongen. Net zoals bij de eerste controle kozen we ervoor om de vogels niet te storen. Dat bleek een goede keuze, want bij een volgende controle op 21 augustus vonden we 5 jonge kerkuilen in de nestkast, inmiddels al 5 weken oud. Project nieuw type invliegpijp geslaagd dus, het nieuwe type invliegpijp maakt het marters moeilijker om in een nestkast te klimmen en heeft tevens als voordeel dat het kauwen moeilijker maakt om massa's takken in de nestkast binnen te brengen.

Rioolbuis aan invliegopening nestkast kinderboerderij Bornem – foto: Erik De Keersmaecker

Helaas blijkt dat het nieuwe type invliegpijp ook een nadeel heeft en dan vooral in de periode, dat de jongen groter worden en dus ook ongeduldiger bij het wachten op prooien die de ouders aanbrengen. Eén van de jongen, waarschijnlijk het oudste en dus het sterkste gaat dan helemaal vooraan in de invliegpijp zitten, wachtend tot één van de ouders met een prooi komt aanvliegen.
Daarbij wagen ze zich helemaal tot aan het randje van de invliegpijp en grijpen daarbij de prooi uit de snavel van één van de aanvliegende ouders. Soms ook iets te ver en dan tuimelen ze uit de invliegpijp. Als ze geluk hebben en ze worden snel gevonden, dat kunnen ze terug in de nestkast worden geplaatst, één van de jonge kerkuilen in de nestkast Groenendijk had echter minder geluk en stierf met een prooi in de snavel.

Voor **torenvalk** staat de teller op 15 geslaagde broedgevallen, met een totaal van 79 jonge torenvalken. Die vonden we in Bornem (2), Eikevliet, Liezele, Lippelo, Oppuurs, Puurs (3), Ruisbroek, Rumst (2), Schelle, Sint-Amands en Wintam. Met daarbij ook het paartje torenvalken in Rumst dat

Jonge torenvalken – foto: Erik De Keersmaecker

daar al enkele jaren met succes in een oud kraaiennest onderaan het platform aan de schouw van Wienerberger broedt.

Ook mooie resultaten voor het steenuiltje

In tegenstelling tot kerkuil en torenvalk, wiens menu grotendeels uit muizen bestaat, heeft het steenuiltje een gevarieerd menu, ze jagen ook meer in de buurt van de broedplaats en aangezien ons landschap veranderd is van weilanden naar akkers, profiteren ze iets minder van het piekmoment van veldmuizen, rosse woelmuizen en bosmuizen. In 6 steenuilnestkasten vonden we een geslaagd broedgeval, met een totaal van 15 jonge steenuiltjes. Die zaten in Reet (3), Rumst (2) en Schelle. De steenuilnestkasten in de polder Niel/Schelle en Klein-Brabant werden dit jaar niet gecontroleerd.

Een piekjaar voor veldmuizen, rosse woelmuizen en bosmuizen

De verklaring voor de bijzonder mooie aantallen jonge kerkuilen en torenvalken zijn een groot aanbod van prooien en dat zijn voornamelijk: veldmuizen, rosse woelmuizen en bosmuizen die dit jaar een piekmoment beleven. Ongeveer om de 4 jaar piekt de muizenstand en is het feest voor muizenvangende vogels zoals de torenvalk en de kerkuil en dat hebben we gemerkt bij de controles van onze nestkasten. Tijdens de voortplantingstijd, tussen maart en oktober krijgen veldmuisvrouwtjes elke maand een nest met drie tot acht jongen, zo kan het aantal veldmuizen in korte tijd snel aangroeien. Een piek in de veldmuispopulatie wordt meestal gevolgd door enkele daljaren.

Al spelen de weersomstandigheden ook wel een belangrijke rol, kletsnatte winters bijvoorbeeld, zoals tijdens de winter 2024-2025, als graslanden en akkers wekenlang onder water staan sterven muizen massaal en dat merken we meteen, zodra we de eerste nestkasten van torenvalk en kerkuil controleren.

Terugmeldingen van kerkuil en torenvalken

Kerkuil L183871 werd op 3 juni 2024 als pulli geringd in de nestkast Havesdonckhoeve in Wintam, op 23 mei 2026 zat deze kerkuil als broedvogel in een nestkast in Daknam Lokeren, een afstand van 21km ten opzichte van de geboorteplaats.

Torenvalk E492813 werd op 24 juni 2023 als pulli geringd in een nestkast op het terrein van Valke Vleug in Liezele, op 8 april 2026 werd deze torenvalk dood terug gevonden in Buggenhout, op een afstand van 9km ten opzichte van de geboorteplaats.

Torenvalk E492801 werd op 15 juni 2023 als pulli geringd in een nestkast langs de Dendermondsesteenweg in Liezele, op 29 augustus 2025 werd deze torenvalk dood teruggevonden in Sint-Katelijne-Waver, op een afstand van 17km ten opzichte van de geboorteplaats.

Tot slot veel dank aan de helpers tijdens onze toeren langs de nestkasten: Luc, Sylvain, Gie, Andreas, Guy, Dirk en Yente.

Tekst: Erik De Keersmaecker
Coördinator projecten kerkuil, steenuil en torenvalk
Klein-Brabant/Rupelstreek

Jonge steenuiltjes in nestkast met anti-martersluis – foto: Erik De Keersmaecker

Broedvogels van een landbouwgebied 50 jaar later

Als beginnend en jonge vogelkijker was ik lid van de Wielewaal en kreeg dus het tijdschrift De Wielewaal, de voorloper van het huidige Natuur.oriolus, het Vlaams tijdschrift voor ornithologie. In het nummer 4 van 1974 stond een artikel “Het Common Birds Census systeem”, een methode voor kwantitatieve broedvogelinventarisatie. Het onderzoeksgebied wordt hierbij op verschillende tijdstippen bezocht, waarbij waarnemingen van zang en andere vormen van territoriumgedrag op een kaart worden aangeduid.
Met veel enthousiasme ging ik met deze methode van start in april 1975 in de Rotte, een kleinschalig landbouwgebied op de grens van Sint-Amands, Puurs en Bornem. Tijdens 12 bezoeken werden alle waarnemingen genoteerd met het internationaal erkende codesysteem op een zelf getekende kaart van het gebied. Na het broedseizoen werden alle gegevens van eenzelfde soort overgebracht op soortenkaartjes. Het was zo aanstekelijk dat in 1976 opnieuw een inventarisatie gedaan werd met 8 bezoeken. Er werden 39 soorten (109 territoria) vastgesteld in 1975 en 37 soorten (76 territoria) in 1976. Op zich niet slecht voor een doorsnee landbouwgebied (50 ha) zoals dat vorige eeuw nog veel voorkwam.
Toen ik de oorspronkelijke papieren enkele jaren geleden nog eens doornam, schrok ik toch even: er stonden soorten op die toen broedvogel waren en die nu al jaren niet meer gezien worden: boompieper, graspieper, zomertortel, wielewaal, matkop, ringmus, spotvogel, grauwe gors en grote lijster,…. Ook het aantal territoria van sommige soorten was verbazingwekkend: veldleeuwerik met 13 territoria, ringmus met 8 territoria en kievit met 8 territoria,…

Het inventarisatiegebied

Het inventarisatiegebied is gesitueerd in het midden van Klein-Brabant en gelegen op het grondgebied van Sint-Amands, Puurs en Bornem, de oppervlakte bedraagt ongeveer 50 ha.
Het ligt in een landbouwgebied dat nog een vrij grote open ruimte vormt. In dit lemig-zandgebied is het reliëf vlak en situeert zich rond 5 meter boven het zeeniveau.
Brede laagten, met de vallei van de Ronebeek, wisselen af met hogere ruggen. Het bodemgebruik wisselt naargelang de vochtigheidstoestand. De hogere ruggen zijn in gebruik voor akkergewassen, zoals maïs en aardappelen en tuinbouwgewassen, zoals prei en bloemkool.

De lagere gedeelten zijn ingenomen door weilanden, en hebben een meer gesloten karakter met talrijke knotwilgen-, elzen- en populierenrijen die de percelen afzomen. Andere typische landschapselementen zijn de oude vlasrootputten, waarvan er in het onderzoeksgebied ook enkele aanwezig zijn. De belangrijkste is een grote vlasrootput aan de noordzijde van de spoorweg, op ca 10 meter het fietspad. Een smal perceeltje grasland aangrenzend aan deze vlasrootput is in beheer door Natuurpunt Klein-Brabant. De oude spoorweg Puurs-Dendermonde loopt door het gebied. Op sommige plaatsen is de spoorwegberm begroeid met struweel: zomereik, eenstijlige meidoorn, wilg en braam.

Zomertortel – foto: Luc Meert

Evolutie van het landschap in de Rotte

In 1992 werd de Ruilverkaveling Klein-Brabant (1988-1992) afgerond; bij deze ruilverkaveling “nieuwe aanpak” werd gedeeltelijk rekening gehouden met de aanwezige landschapselementen. Verschillende vlasrootputten werden geherwaardeerd en worden nu beheerd door de gemeenten en door Natuurpunt. In het inventarisatiegebied verdween bij de ruilverkaveling de zavelput langs de spoorweg, alsook een vlasrootput aan de zuidkant van de spoorweg. Naast de spoorweg is er sinds de jaren ’90 een verhard fietspad.
De boerderij aan het Scheeveld werd in de jaren ’90 gebouwd, in die jaren verdween ook het populierenbos op de grens tussen Puurs en Oppuurs en werd omgezet naar weiland. De uitbreiding van de stallen van de Zeuthoeve tot dicht bij het inventarisatiegebied vond plaats in 2023.

Nieuwe inventarisatie in 2024 en 2025

Als het gaat over vogels dan wordt er dikwijls gezegd “dat het vroeger allemaal beter was”.
Vroeger was het zeker anders, maar dikwijls ontbreken de lange termijn gegevens om dat te staven. De kans om de broedvogelgegevens van 50 jaar geleden te vergelijken met nu wou ik dus niet laten voorbijgaan. In 2024 en 2025 werd het gebied op dezelfde manier geïnventariseerd zoals in 1975 en 1976. In 2024 werden 6 veldbezoeken uitgevoerd tijdens de maanden maart, april, mei en juni, in 2025 zelfs 7 veldbezoeken.
Ik koos ervoor om dit op dezelfde manier te doen als 50 jaar geleden, dus met potlood en papier, alhoewel er nu een digitale kartering kan uitgevoerd worden met Avimap.
Er werden 35 soorten (82 territoria) vastgesteld in 2024 en 34 soorten (78 territoria) in 2025.

Waren er 50 jaar geleden meer vogels?

Het totaal aantal soorten in de periode 1975-1976 bedroeg 44 tegenover 40 in 2024-2025.
Het aantal vogelsoorten is dus met 10 % gedaald tegenover de periode 1975-1976.
Opvallend is dat de soortensamenstelling sterk verschilt, 55 % is veranderd:

26 soorten waren in beide perioden aanwezig = 45%

Vallei van de Ronebeek – lente 2025: foto: Herwig Mees

18 soorten waren enkel in 1975-1976 aanwezig = 32 %
13 soorten waren enkel in 2024-2025 aanwezig = 23 %

Ook bij de soorten die in beide perioden aanwezig waren zijn er trends op te merken: gele kwik, kievit, patrijs en veldleeuwerik zijn soorten die in aantal sterk verminderd zijn, niet toevallig allemaal akkersoorten. Fazant, houtduif, tjiftjaf en wilde eend zijn soorten die in aantal sterk zijn toegenomen. De nieuwkomers zijn: blauwborst, buizerd, Canadese gans, gaai, groene specht, grote bonte specht, kauw, krakeend, Nijlgans, roodborst, scholekster, zwarte roodstaart en zwartkop.
Het totaal aantal territoria in de periode 1975-1976 bedroeg 185 tegenover 160 in 2024-2025, dus een achteruitgang van het aantal territoria met 14 %.

Zullen de akkervogels terugkeren?

In een periode van 50 jaar is de avifauna van het gebied Rotte ingrijpend gewijzigd. Het bekijken van de oude kaartjes met de territoria van veldleeuwerik, graspieper, boompieper, matkop, zomertortel, ringmus, rietgors en grauwe gors,… doet de verbazing alleen maar stijgen en geven een kijk op een periode in de vorige eeuw toen de landbouw overschakelde van “paard en kar” naar mechanisatie.
De biodiversiteit van de landbouwlandschappen is in deze periode sterk achteruit gegaan, niet alleen in Vlaanderen maar in heel West-Europa. Een veelzeggende indicator zijn de dalende aantallen van broedvogels die specifiek gebonden zijn aan akkers en weiden, deze soorten zijn 75 tot 100 % achteruitgegaan. Als oorzaak van deze dramatische afname wordt in vele onderzoeken verwezen naar de intensivering van de landbouw. Hierin zijn veel variabelen te onderscheiden zoals de schaalvergroting van de percelen, met inbegrepen het opruimen van landschapselementen op de randen, drainage, het omzetten van graslanden naar akkers, het gebruik van selectieve herbiciden, synthetische meststoffen, de gewaskeuze, met: maïs, wintergranen en groenten, zijn landbouwpraktijken die vanaf de jaren ‘60-’70 snel ingang vonden.
Het terugdraaien van één van deze elementen zal geen oplossing brengen. Zo is het aanplanten van houtkanten wel een nuttige maatregel op zich maar dit moet gepaard gaan met de beschikbaarheid van een gevarieerd en jaarrond voedselaanbod op de akkers en weiden in de omgeving.

Binnen 50 jaar

Hopelijk kan het onderzoeksgebied binnen 50 jaar nogmaals een broedvogelinventarisatie krijgen. Zullen de resultaten en de kaartjes dan even verbazingwekkend zijn?
Het volledige rapport kan geraadpleegd worden op de website van Natuurpunt afdeling Klein-Brabant:
https://www.natuurpunt.be/afdelingen/natuurpunt-klein-brabant-0/lokaal-beleid

Tekst: Herwig Mees

Ringmus – foto: Luc Meert

Opnieuw topcijfers voor broedende huiszwaluwen in de Rupelstreek

Midden juli waren we klaar met het tellen van bewoonde nesten van huiszwaluwen. De cijfers stonden in de tabellen en ze waren bijzonder goed, met een totaal van precies 300 bewoonde nesten halen we zelfs het beste resultaat sinds de start van de tellingen in 1995. Bijzonder mooi is ook, dat het werk dat we in de periode 2010-2015 hebben geleverd zo'n schitterend resultaat oplevert.

In 2003 was het aantal broedpaartjes huiszwaluw in de ganse Rupelstreek immers gedaald tot amper 49 paartjes en leek het erop dat de huiszwaluw als broedvogel zou verdwijnen. In de dorpskernen van Hemiksem, Niel, Reet, Schelle en Terhagen was dat trouwens reeds gebeurd.

Huiszwaluw verzamelt klompjes modder om een nest te bouwen – foto: Fons Van den heuvel

We deden het werk, en dan vooral het plaatsen van kunstnesten, trouwens niet alleen, maar het is vooral dankzij een mooie samenwerking met Regionaal Landschap Rivierenland en voornamelijk dankzij de hulp van de toenmalige brandweerkorpsen van gemeenten Boom en Hemiksem dat we op een veilige manier vele 10-tallen kunstnesten konden plaatsen in de bestaande kolonies. Dankzij de campagne: Huiszwaluwen welkom in Rumst, konden we bewoners van de centrumstraten overtuigen om kunstnesten met poepplankjes te laten plaatsen onder hun dakgoten, een taak die uitgevoerd werd door medewerkers van de technische dienst van de gemeente.

In Schelle was het dankzij goede contacten met de eigenaars van de Interescautcentrale, vroeger Electrabel en daarna Cardoen dat we afspraken konden maken wanneer er werken aan de gebouwen gepland werden, zodat de werken werden uitgevoerd in de periode dat de zwaluwen in Afrika vertoefden. Hetzelfde gebeurde trouwens aan de gebouwen van de PTS-school in Boom.

De kolonies situeren zich dit jaar in Hemiksem aan de Herbekestraat met 29 nesten, aan gebouwen van de PTS-school aan de Beukenlaan in Boom werden 34 nesten geteld, in de centrumstraten van Boom, en dan voornamelijk in de Groene Hofstraat, Leopoldstraat en de Kaai werden 56 nesten geteld, in de centrumstraten van Rumst en dan voornamelijk in het Molenveld, Veerstraat en Visserstraat werden 60 nesten geteld. Aan de gebouwen van Interescaut in Schelle werden 121 nesten geteld, wat trouwens het hoogste aantal ooit is dat we daar konden tellen. In 2002 werden daar amper 5 nesten geteld, daarna stegen de aantallen elk jaar tot het huidige recordaantal.

Tekst: Erik De Keersmaecker

Aandacht voor rugstreeppadden op tijdelijke parking Tomorrowland

In tegenstelling tot de gewone pad zijn rugstreeppadden afhankelijk van tijdelijke poelen om zich voort te planten. Gewone padden trekken in de periode februari/maart naar de voortplantingspoelen. Rugstreeppadden daarentegen wachten in de periode april/augustus op geschikte momenten om zich voort te planten, doorgaans komen zulke geschikte momenten er na enkele dagen met intense regenbuien, zodat er tijdelijke plassen ontstaan. De eerste weken van april bleek zo'n geschikte periode te zijn, in die periode werden er intense koren van roepende rugstreeppadden gehoord op het Noordelijk eiland tussen de Rupel en het Zeekanaal en op een braakliggend terrein langs de Broekweg in Boom.

Na de hitteperiode tijdens de laatste weken van juni werden we tijdens de nacht van zaterdag 27 juni op zondag 28 juni geconfronteerd met stevige onweersbuien, waarbij de regen met bakken uit de lucht viel. Een avondlijke fietstoer op maandag 29 juni bracht de bevestiging dat het opnieuw het moment was voor hitsige rugstreeppadden om zich voort te planten. Op diverse plekken, onder meer op een terrein langs de Noeverselaan en op 2 terreinen langs de Broekweg werden koren van roepende rugstreeppadden gehoord, met daarbij ook het terrein dat door Tomorrowland wordt gebruikt als tijdelijke parking. Dezelfde situatie deed zich voor tijdens de zomer van 2024, en net zoals toen namen we contact op met de organisatoren van het Dancefestival om hun attent te maken op de aanwezigheid van de rugstreeppadden op dat terrein. Het resultaat was dat er omheen de belangrijkste voortplantingspoel een tijdelijk hek en paddenschermen werden geplaatst.

Tekst: Erik De Keersmaecker

Paddenschermen op tijdelijke parking TML Broekweg Boom – foto: Erik De Keersmaecker

Behaag natuurlijk is weer actief!

Sinds de start van de campagne in 1994 heeft **Behaag..natuurlijk** al enorm veel leven in kleine en grote tuinen gebracht. Maar het kan nog veel beter, met steeds meer levende tuinen. Wat is er trouwens leuker dan tijdens het ontbijt of tijdens het middageten van op het terras of vanachter het raam naar de vogels in de tuin te turen? Elke dag opnieuw en je kan er uren naar kijken, zorg er wel voor dat de vogels in je tuin een veilig plekje hebben om naartoe te vliegen. Een boom of enkele opgaande struiken kunnen al volstaan.

Met "**de Rupelstreek/Aartselaar zoemt"** krijgt Behaag…Natuurlijk een bijzonder mooi toemaatje…

Het gaat niet goed met wilde bijen en deze cruciale bestuivers staan voor grote uitdagingen: van klimaatverandering en pesticiden tot een steeds kleiner wordend bloemenaanbod door toenemende bebouwing. Het resultaat? Een tekort aan voedsel voor de vele soorten wilde bijen die onze natuur rijk is. Gelukkig kunnen we ze helpen en groeit het bewustzijn en de wil om wilde bijen te helpen!

Woon je in gemeente Aartselaar

Dan kan je tot donderdag 29 oktober online een bestelling plaatsen: **www.natuuraartselaar.be/behaag**

Woon je in gemeenten Boom, Hemiksem, Niel, Rumst of Schelle

Bestellen kan tot donderdag 29 oktober: **bit.ly/behaag-rupelstreek**

Je schrijft het totaalbedrag over op rekening BE54 7512 0713 9597 van Natuurpunt Rupelstreek met vermelding: Behaag 2026 + naam gemeente en naam besteller.

Opmerking: Je bestelling is pas definitief als je een bevestiging hebt ontvangen.

Wanneer afhalen?

Vrijdag 27 november

- Gemeente Aartselaar: Technisch Centrum, Oudestraat 8, tussen 18u en 19u30
- Gemeenten Niel/Schelle: parking gemeentehuis Schelle, via Leopoldstraat, van 15u tot 16u

Zaterdag 28 november

- Gemeente Hemiksem: gemeentemagazijn, G. Gilliotstraat 50, van 10u30 tot 11u
- Gemeenten Boom/Rumst: gemeentemagazijn Korte Veerstraat 43 Terhagen, van 12u30 tot 15u

Te koop - Natuur.kalender 2027

De Natuur.kalender 2027 is een verzameling van 13 adembenemende natuurfoto's van de lens van bekende natuur- en landschapsfotografen.

De kalender is overzichtelijk ingedeeld, met 12 recto-verso bladen, 20 cm hoog en 30 cm breed. Opengevouwen staat bovenaan telkens een foto, de onderzijde bestaat uit de kalender-gegevens en bevat voldoende schrijfruimtes. Alle dagen van de week beschikken over dezelfde ruimtes. Voorzien van weeknummervermelding, feestdagen en ophangoog. De bladen zijn aan elkaar gehecht met een ringsysteem.

Voor 10,80 euro heb je een jaar lang elke maand een nieuwe mooie foto aan je muur (12 euro voor niet-leden).

Bestellen bij:

• Natuurpunt Aartselaar: stort 10,80 euro op rekening BE07 5230 8080 0166. Gratis huislevering, voor zover je woonachtig bent in Aartselaar

• Natuurpunt Rupelstreek: stort 10,80 euro op rekening BE54 7512 0713 9597. Gratis thuislevering voor zover je woonachtig bent in de Rupelstreek.

Met de aankoop heb je niet alleen een steuntje voor het geheugen, maar je ondersteunt ook Natuurpuntprojecten in de buurt. En … ook leuk als een Kerst- of Nieuwjaarscadeautje!

Wandeltip: Vogels kijken aan het GGG Battenbroek en het GOG Grote Vijver

Wandeltip

Deze wandeltip werd reeds in het Rupel.blad oktober 2022 gepromoot, we zijn nu 4 jaar verder en het GGG Battenbroek heeft inmiddels een opmerkelijke metamorfose doorgemaakt. Het 2-maal daags in- en uitspoelen van het lichtbrakke rivierwater dat via de Schelde, Rupel en Nete het gebied bereikt zorgt ervoor dat het gebied geëvolueerd is naar een slikken- en schorrenbied. Omzeggens alle hoogstammige bomen stierven af en wat er nog rest, zijn een reeks staande en omgevallen skeletten van stammen en zware takken.
Het najaar en de wintermaanden zijn de beste momenten voor een wandeling omheen het GGG Battenbroek en het GOG Grote vijver. De lettercombinatie GGG staat voor Gecontroleerd overstromingsgebied met een Gereduceerd Getij, terwijl de lettercombinatie GOG Gecontroleerd overstromingsgebied betekent.
Heb je niet veel tijd, dan kan je je wandeling beperken tot het GGG Battenbroek. Trek je wandelschoenen aan, neem zeker een verrekijker mee en ga op stap.

Geul aan in en uitlaatsluis GGG Battenbroek - foto: Erik De Keersmaecker

1. Geniet op het midden van de wandelbrug en dus op het hoogste punt van het magnifiek zicht op de samenvloeiing van de Nete, Dijle en Rupel. Rechts zie je brede uitsteeksels in de rivier, dat zijn zogenaamde kribben. Ze zorgen ervoor dat de kracht van het water bij opkomend getij gebroken wordt. Met laag tij liggen voor die kribben brede slikplaten bloot, wilde eenden en krakeenden gebruiken ze als rustplaatsen. Stroomopwaarts de Nete kijk je naar de gecombineerde in- en uitlaatsluis, die garant staat voor 2-maal daags in- en uitspoelen van het rivierwater in het GGG Battenbroek.

2. Vanop de dijk van de Dijle kijk je links naar immense rietlanden, tijdens de wintermaanden is het er stil, met wat geluk kan je er een rietgors spotten, hoor je iets wat lijkt op het gegil van een jong varken, dan heb je een waterral gehoord. Waterrallen zijn niet makkelijk te spotten, het liefst verstoppen ze zich in het riet, heel af en toe lopen ze even langs de oever van een plas. Meer kans heb je om de explosieve zang van een Cetti's zanger te horen, het geluid is onmiskenbaar en als je het enkele keren gehoord hebt, vergeet je het wellicht nooit meer. Net voor de hoogspanningsmast kijk je met laagtij naar een brede slikplaat, doorgaans zitten hier grote aantallen krakeenden, wilde eenden en wintertalingen, de mannetjes zijn nu in prachtkleed en dus is het een goed moment om de verschillen tussen de soorten te bekijken. Bergeenden zijn het makkelijkst te spotten, mannen en vrouwen lijken op elkaar, beiden hebben dus een prachtkleed, broeden doen bergeendvrouwen in een oud konijnenhol.

3. Net voor je de tussendijk tussen het GGG Battenbroek en het GOG Grote vijver bereikt is er weer een prima plek om wat soorten te spotten, doorgaans vertoeven daar grote groepen Canadese ganzen, grauwe ganzen en Nijlganzen. Af en toe zitten er daar ook enkele Indische ganzen, ze zijn wit-grijs van kleur en hebben zeer karakteristieke zwarte strepen op hun kop. Blauwe reiger, kleine en grote zilverreiger zijn er ook meestal present. Met laagtij zijn de brede slikstroken een prima plek voor steltlopers om hun buik vol te eten. Meest opvallend zijn kieviten die in groepjes langs de plas staan. Speur met je verrekijker de oever van de plas af en kijk ook naar de randen van het struweel, misschien ontdek je ook wel enkele watersnippen.

4. Hou even halt bij dit kijkpunt, met een zicht op de Dijle, de sluis van de Leuvense Vaart en de Zenne, en aan de overkant het pittoreske gehuchtje Zennegat. Tijdens het najaar vertoeven er op de Dijle doorgaans groepjes krakeenden, af en toe ook pijlstaarten.

5. De overloopdijk langs de Dijle leidt je helemaal langs de zuidwestzijde van de Grote vijver, deze overloopdijk is hoger dan de overloopdijk langs de Nete, met als resultaat dat deze dijk slechts in uitzonderlijke omstandigheden zal overspoeld worden tijdens een extreem stormtij. Tijdens het najaar en het vroege voorjaar is de Grote vijver een prima plek om naar watervogels te kijken, met voor-al futen, kuif- en tafeleenden, smienten en meerkoeten. Meerkoeten en smienten foerageren soms ook in grote aantallen onderaan de overloopdijk. Zodra het

Watersnip – foto: Luc Meert

begint te winteren wordt de kans groter dat je er ook brilduikers en nonnetjes kan bekijken. Brilduikers vallen op door de zwarte kop met een witte vlek onder het oog. Net zoals kuif- en tafeleenden zijn het duikeenden, die meestal wat verder van de oever zwemmen, een ander opmerkelijk verschil is dat ze uitsluitend overdag naar voedsel zoeken, voornamelijk zoetwatermosseltjes en kreeftachtigen.

6. Je bent nu aan de oostelijke oever van de Grote vijver, het geraas van het verkeer op de E19-autostrade overstemt alle andere geluiden, toch is dit ook weer een leuke plek om vogels te kijken. Let daarvoor op de steenbestorting voor de oever. Grote groepen meeuwen en kieviten gebruiken het als een veilige plaats om te vertoeven. Kokmeeuwen vormen de belangrijkste soort bij de groep, maar als je de groep wat beter bekijkt, dan ontdek je ook wel stormmeeuwen, zilvermeeuwen en kleine mantelmeeuwen. Tussen de kieviten vertoeven soms ook bonte strandlopers en watersnippen.

7. Voor de dam die de Grote vijver van noord naar zuid in tweeën snijdt vertoeven soms ook grote aantallen watervogels, voornamelijk groepen kuif- en tafeleenden. Soms zitten er zeldzame vogels tussen, zo werden hier al roodhalsfuut en kuifduiker gespot.

8. Het kasteelpark links van het asfaltpad is het biotoop van groene en zwarte specht. In tegenstelling tot de groene specht is de zwarte specht eerder een schuwe vogel die moeilijk te zien is, toch is hij het hele jaar door aanwezig. Als je hem zou zien is de verrassing wellicht groot, qua grootte kan je hem vergelijken met een zwarte kraai. Groene spechten laten zich makkelijker bekijken, het zijn uitsluitend miereneters en dus meestal op de grond te vinden. Groene en zwarte spechten hakken elk seizoen een nieuw hol uit om in te broeden. In de oude spechtenholen houden zoogdieren, zoals eekhoorns, soms hun winterslaap.

9. Vanaf de ringdijk omheen het GGG Battenbroek kijk je naar de oude polder van het Battenbroek, een mooi divers landschap, met hagen en houtkanten en een broekbos. Met wat geluk kan je hier buizerd en torenvalk spotten.

De groene specht heeft een erg lange tong die tot 10 cm buiten de snavelpunt kan worden uitgestoken – foto: Fons Van den heuvel

Algemene info

Lengte: 7,8 km

Start
Picknickplaats wandel/fietsbrug Netedijk Rumst

Parking
- Parking Netebruggen: bereikbaar via Markt Rumst
- Parking Drie Rivieren: bereikbaar via de Visserstraat Rumst

Toegankelijkheid
De wandeling loopt steeds over verharde paden, kinderwagens kunnen dus makkelijk mee.

Openbaar vervoer
De Lijn: busstation Rumst (Molenbergstraat), op ongeveer 1 km van vertrekpunt
Ga in de Molenbergstraat richting Markt en volg daar wegwijzer Netebruggen.

Horeca
Café Visclub Hoop op Beet Rumst (open van woensdag tot zondag)

Picknickplaatsen
Picknickplaats wandel/fietsbrug Netedijk Rumst

Tips:
- Een verrekijker meenemen is een aanrader!
- Honden kunnen mee, wel steeds aan de leiband.

Tekst: Erik De Keersmaecker
info@natuurpuntrupelstreek.be

Bioboerin wordt vogelspotter

An Campsteyn, vogel kijkend aan het Noordelijk eiland – foto: Jan Ledeganck

11 jaar geleden hing ik mijn labojas aan de haak en werd bioboerin op de Plukboerderij Zinckval in Schelle. Mijn hobby tuinieren werd mijn beroep. Ongeveer 160 gezinnen kopen hier jaarlijks hun oogstaandeel en oogsten er hun biologische seizoengroenten, kruiden en bessen. Samen met mijn collega's maakten we van het veld een aards paradijs voor mens en dier. In de vijver met opvangwater horen we kikkers kwaken en zien we salamanders, 2 jaar geleden stapten we over naar boslandbouw. Dit jaar hebben de grasmus, witte kwikstaart en winterkoning er gebroed. De koninginnenpage zien we jaarlijks op de schermbloemigen. De bijenpopulatie is op het veld volgens een doctoraatstudie even groot als in de natuur. Deze duurzame landbouw is niet te vergelijken met de velden met monoculturen. Begin juli ging ik met pensioen en ben nu zelf plukker. Ik kan de smaak van deze groenten en de variatie niet meer missen. Elke derde zondag van september is het open-veld-dag en begin oktober start het nieuwe oogstjaar.

Enkele jaren geleden kocht ik een verrekijker en vogelboek, maar gebruikte deze nauwelijks. In januari ging ik eens wandelen met mijn verrekijker en zag vlakbij een ijsvogel in een boom zitten. Hij liet zich langs alle kanten zien. Ik liet voorbijgangers meegenieten van het spektakel. De mevrouw zei 'mijn dag is goed'. En ja, de mijne ook. Met mijn naderende pensioen was dit de start om meer van vogels te genieten.

Ik ging wandelen in mijn dorp Schelle en leerde daar eenden, knobbelzwaan, fuut, aalscholver, mezen, vink, groenling, zanglijster en goudhaan kennen. Toen ik deze vogels goed kende, nam ik de fiets om de prachtige vogelgebieden in onze regio te verkennen. Ik woon vlakbij het Noordelijk eiland in Wintam. Dit werd mijn favoriete plek, hier komen vele soorten vogels voor.

Ik zag er onder andere de steltkluut, zomertaling, koereiger, spotvogel, barmsijs, blauwborst, paapje en beflijster. Het rustgevendste plekje is voor mij het Zuidelijk eiland, deze plaats zou ik als vogel kiezen. In juli werd hier een koppel grauwe klauwieren ontdekt en even later zagen we al 2 jongen. Deze vogel stond op mijn favorietenlijstje. Het mannetje is dan ook zo'n mooie vogel. Ik ben ze regelmatig gaan bewonderen. In augustus zaten er meer dan 30 lepelaars te foerageren met hun lepel in het water. Hoe mooi was dat! Ook de ooievaar was aanwezig. In het Broek de Naeyer in Klein-Willebroek zag ik de roerdomp, woudaap en kwak vanuit de vogelkijkhutten. In de polders van Bazel zag ik de kraanvogel en regenwulp.

Verder fiets ik naar het Groot Schoor in Hingene, Bovenzanden in Heindonk en de Pallieterpolder in Lier. Met Nel en Jan ga ik op zaterdagmorgen mee wandelen omheen het Battenbroek en het Noordelijk eiland. Als beginneling leer je altijd iets bij en het is altijd gezellig.
Het vogelspotten is een echte passie geworden. Er is veel te leren: vogels in rust en in vlucht, zomer- en winterkleed, de zang, welk seizoen ze aanwezig zijn, hun gedrag en in welk biotoop ze voorkomen. Je merkt dat een gebied in de lente een toplocatie is en in de zomer niet meer. Ook de juvenielen zijn een hele uitdaging om te leren kennen. Je weet nooit welke vogels je gaat zien.

Elk seizoen is anders, verrassend was dat in augustus de eenden plots een eclipskleed hadden waardoor ik ze niet meer kende. Eind augustus startte het nieuwe trekseizoen en zag je weer meer vogels. Het is altijd boeiend en leerrijk. Regelmatig zie ik nog een nieuwe vogel zoals de draaihals en de Indische gans. Altijd een leuk moment. En ondertussen ken ik al verschillende andere vogelaars met wie je dan een praatje maakt. Sinds juni maak ik een maandelijks lijstje van alle vogels. Zo blijf ik aandachtiger voor alle vogels en onthoud ik beter wanneer ze voorkomen en hoe frequent je ze ziet. Een nieuwe maand starten wordt zo heel leuk. Later kan ik ze optellen per maand, kwartaal of jaar. Ik ben al benieuwd naar het volgende seizoen en hoop nog vele jaren van de vogels te kunnen genieten.

Tekst: An Campsteyn
nu vogelspotter, vroeger bioboerin

Opnieuw een geslaagd broedgeval van woudaap in Walenhoek

Je kan kiezen tussen verscheidene festiviteiten die je in het leven worden aangereikt, bijvoorbeeld door kalmpjes te wachten tot de schemering de fakkel doorgeeft aan de schepselen die zich goedborstig door de duisternis heen harken. Bij schemerduister of vroeg ochtendgloren verschaft een ecosysteem waar de aanwezigheid van vocht een overheersende factor is, kundig bijgestaan door een uitverkocht stadion riet, immers een uitgesproken gelegenheid om getuige te zijn van de monotone symfonie van het rietblaffertje dat de luisterstille setting tot achter de moeraskuip in tweeën klieft.

Officieel woudaap, voorheen woudaapje, gebruik gerust het verkleinwoord voor dit halfwas reigertje dat, zo groot als een waterhoentje, toch wat vreemd oogt met gedrongen lijf, dolksnavel en dikke poten met lange tenen.

Deze lilliputachtige moeraspoeteraar wouwt of blaft als een hondje: “wróh”! Van het ene bundeltje rietstengels, die het flink omknelt, sjeest deze submicroscopische rietacrobaat naar het andere.

Woudaapjes zijn erg schaarse broedvogels, boosdoener van dienst is de droogte in de overwinteringsgebieden ten zuiden van de Sahara, maar ook watervervuiling, overbemesting, pesticidengebruik, biotoopverlies en verstoring door recreatiedruk, drukken de vreugde van deze gedrongen rietkantklimmer.

Woudaapjes verschijnen april/mei in de broedgebieden in West-Europa en vertrekken alweer in augustus/september. Meren en zoetwatermoerassen met riet en andere vegetatie dienen als kinderkamer en foerageerbiotoop.

Het laatste geslaagde broedgeval in Walenhoek vond ik terug in een vergelend waarnemingsschriftje uit 2009. Op verscheidene waarnemingen in de jaren nadien na tot in 2013 bleef het stil.

In mei 2026 liep Kris De Keersmaecker op deze plek echter tegen een zingend mannetje aan!

Daarna bleef het een tijdje kalm, eind juli 2026 werd echter een verse berg kolen in de woudaapmachine gesmeten. De luchtverkeersleiding van Walenhoek gelukte er net in om de voedselvluchten van een koppeltje woudaap in goede banen te leiden. Taxiënd, landend, opstijgend en klauterend door de rietjungle, behendig waterinsecten, visjes en amfibieën uit de vegetatierijke klammigheid opscharrelend, werd de kroost op een proteïnerijk moerasbuffet gezet.

Even stiekem als ie komt, op het geblaf na, hobbelt de minuscule moerasheerser richting overwinteringsgebieden in tropisch Afrika. De minireigertjes banen zich ’s nachts een weg boven de lichtjes van de geëlektrificeerde mensenboel. Nachttrek biedt als voordeel een beperkt predatierisico en killere en rustigere energiebesparende weersomstandigheden.

Na 17 jaar dus terug een broedgeval in Walenhoek! Hoera!

Aan de overkant van de Rupel in het natuurgebied Broek de Naeyer, is het nu reeds voor het 2de jaar op rij hoera voor een geslaagd broedgeval. En nu maar duimen dat dat ook ooit zal gebeuren in de Kleiputten van Terhagen, waar we tijdens de lente van 2021 ook getrakteerd werden op het geblaf van een mannetje woudaap.

Wil je zelf een kans wagen om deze pluimgewichtige riettokkelaar in je verrekijker terug te vinden, kan je best postvatten tegenover een flinke partij riet aan een rustige waterkant, best vanaf half mei. Horen doe je ze voornamelijk bij valavond of vroeg in de ochtend. Wanneer gebroed wordt, maakt het mysterieuze moerasspookje ook gedurende de dag voedselvluchten.

Controleer de rietkragen grondig, een warmtekijker is héél handig en stel je gehoororgaan af op de herrie van een in de verte blaffend hondje. Ook wanneer je zopas een stel lichte vleugelvlekken dacht voorbij te zien stuiven, kan je met enige zekerheid deze supersonische waarneming bijschrijven, terwijl je turend naar de zomerse rietboorden nageniet van de waterige echo van het vleugelgeflapper die de gulle, vérdragende zomerlucht jou graag serveert.

Veel dank aan de waarnemers en zij die zich ongetemperd inspannen om biotopen in stand te houden en medemensen te blijven sensibiliseren om ontzag en eerbied voor onze natuur te hebben!

Tekst: Wouter Van Assche – Vogelwerkgroep Rupel

Woudaap – foto: Raymond De Smet

Instuif@Reukens – een geslaagde natuurhappening!

Na een regenachtige vrijdag waren de weergoden ons bijzonder gunstig gezind op zaterdag 5 september.
Om 9 u waren we al met een enthousiaste ploeg op het grasveld aan het Reukenspad aanwezig om een gezellige ontmoetingsplaats te creëren voor hopelijk vele tientallen aanwezigen.
Tenten opstellen, natuurcafé en standen inrichten, nadarhekken plaatsen voor de fietsen, … mobiel toiletje installeren. Dank Dirk!
En de bezoekers kwamen vanaf 13.30 u en ze waren met veel: ca 200 mensen, waaronder ook verschillende kinderen, kwamen kennismaken met ons aanbod en in ons gezellig openlucht Natuurcafé genieten van gezellige babbels bij een Wereldwinkeldrank of een felgesmaakt Natuurpuntbier “Dale”.

Er was ruime belangstelling voor de verschillende infostanden:

- **Streekvereniging Zuidrand** gaf informatie over de wandel- en fietspaden in de regio, over de streekgebonden lekkernijen. Dankjewel, Evi!
- **Regionaal Landschap Rivierenland** had een – door leerlingen ontworpen – natuurelectro bij. Zij gaven ook informatie over het geplande poelenplan en een koeienoversteekplaats in de Reukens. Dankjewel, An-Katrien en Bart.
- **Velt** was aanwezig met een ruim boekenpakket, uiteraard om de geïnteresseerden zo ecologisch en duurzaam mogelijk te leren leven. Dankjewel aan Nestor, Frieda en Dirk!
- Bij **Natuurpunt** zelf hadden we naast onze **informatiestand** met de spiksplinternieuwe kalenders 2027 ook een **natuurrad** met voor elke deelnemer een leuke prijs en een **springspel** voor de kinderen, waarbij ze zich konden meten met de sprongwijdte van verschillende dieren. Dankjewel, Annelies, Hannelore en Herlinde.
- Voor de liefhebbers was er een **waterdiertjesonderzoek** (met diertjes uit de poel nabij het speelbos). Dankjewel, Kurt.
- Veel belangstelling was er voor het **vogelspel**: 6 foto’s van vogels, maar elke vogel bestond uit 2 vogels, ontworpen door Luk.

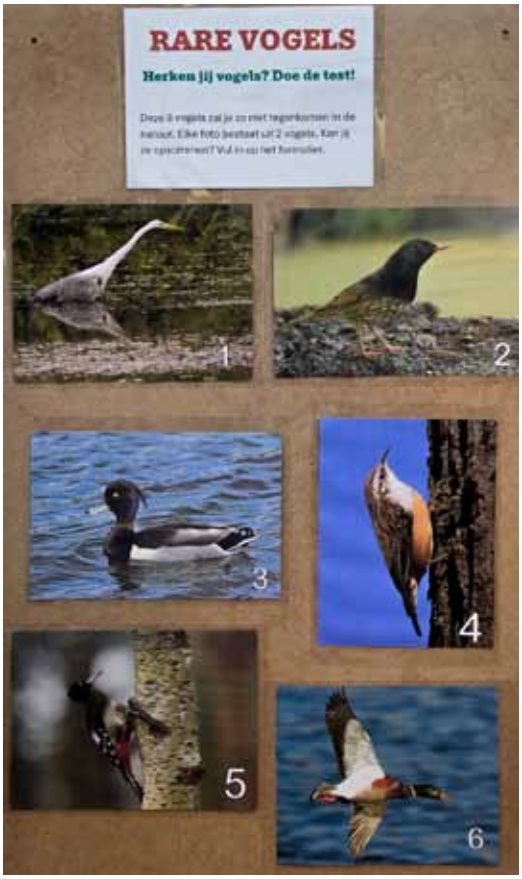

Best moeilijk! Juiste antwoorden op onze website: www.natuuraartselaar.be.
Uit de ingeleverde antwoorden trokken we een prijswinnaar: *Lut Van Reyn*. Proficiat!

Er kon uiteraard ook gewandeld worden:
Tweemaal vertrok een groep voor een korte **geleide wandeling**, waarbij het accent vooral op insecten lag. Dankjewel, Jeroen en Astrid!
Wie liever individueel of met het gezin wandelde, kreeg een formulier mee voor een korte **natuurspeurtocht**. Juiste antwoorden op onze website: www.natuuraartselaar.be
Uit de ingeleverde antwoorden trokken we een prijswinnaar: *Liliane Peeters.* Proficiat!

Ook wel fijn is dat we 4 nieuwe leden konden maken. Dankjewel, Luk!

En last, but not least: we sloten ons **BioBlitzjaar** feestelijk af (maar meer hierover op volgende bladzijde)

En dan zeker ook een hele grote dankjewel aan de **"tappers" van de Wereldwinkel**: Myriam, Hilde, Anne, Wouter en René en aan Reukensbuurvrouw Gerdje die zowat de hele dag manusje-van-alles was en zelfs een heerlijke taart bijhad.

Tekst: Ria Thys – Foto's: Luk Smets en Ria Thys

Terugblik op een prachtig BioBlitzjaar!

Wat was het een boeiend jaar in de Reukens.

Van 22 mei 2025 tot 22 mei 2026 deden we een BioBlitz in het gebied.

Een BioBlitz is een uitdaging waarbij zoveel mogelijk mensen worden uitgenodigd hun waarnemingen in te geven in een welomlijnd gebied en in een welbepaalde tijdspanne. In de Reukens vroegen we deel te nemen over een volledig jaar en mikten we op 1000 soorten. Die hebben we met 1096 soorten gehaald! Er deden 98 waarnemers aan mee. Sommigen op groepsactiviteiten, anderen als individuele wandelaar.

Onze dank gaat uit naar al die - al dan niet toevallige - waarnemers! En uiteraard moedigen we jou, beste lezer, aan om steeds waarnemingen te blijven ingeven, gelijk waar en wanneer.

Hoe kan je dat doen?

Met de gratis app ObsIdentify op je smartphone kan je eropuit trekken om flora en fauna te fotograferen. De ingebouwde beeldherkenning helpt je - ook als je weinig of geen ervaring hebt - om soorten snel te herkennen. De app stuurt de foto samen met de exacte locatie en tijd direct door naar de databank, waar experts de foto's controleren. Zo kan een reusachtige verzameling van miljoenen waarnemingen ontstaan - een prachtig voorbeeld van citizen science (burgerwetenschap) - waar ook professionele studiebureaus dankbaar gebruik van maken.

Tijdens de Natuurhappening van 5 september dankten we de top-5 van de waarnemers en bezorgden hen een Wereldwinkelgeschenkpakket, ons BioBlitzboekje en een badge "Topspeurder".

We gebruikten de zomermaanden om een lijvige verslagbundel van 40 blzn te maken van de waarnemingen.

Naast de algemene info gaan we dieper in op telkens een drietal soorten binnen de verschillende categorieën, opgesmukt met foto's, in de mate van het mogelijke van de waarnemers zelf.

Interesse? Je kan deze knappe verslagbundel aankopen voor de luttele prijs van 5 euro. Bedrag te storten op BE07 5230 8080 0166 van Natuurpunt Aartselaar met als mededeling: "Verslagbundel BioBlitz".
Gratis thuislevering vanaf 2de helft oktober, indien je woonachtig bent in Aartselaar.
Woon je in een andere gemeente, graag 3 euro portkosten toevoegen.

Agenda Aartselaar

Als je inschrijft voor activiteiten bij Natuurpunt Aartselaar zal je op je mailadres op regelmatige basis (ca 1 x per maand) onze last minute berichten (Natuurflits) ontvangen met info over onze werking en activiteiten. Wens je deze berichten niet te ontvangen, dan kan je uitschrijven onderaan in de Natuurflits.

18.10
Solhofpark

PADDENSTOELENWANDELING

Wat zijn paddenstoelen? Waar en wanneer kan je ze vinden? Hoe herken je de verschillende soorten? Wat eten ze? Wie eet hen? Waarom zie je ze vooral in de herfst? En waar wonen nu precies die kabouters? Zoveel vragen... Is je graag enkele antwoorden over deze bijzondere levensvormen te weten komt, kom dan zeker luisteren naar onze gidsen tijdens een paddenstoelwandeling in het Solhofpark.

zondag 18 oktober, van 10 u tot 12 u

De wandeling is toegankelijk voor alle leeftijden, zolang ze niet bang zijn van vuile voeten. Hopelijk mag je jezelf tegen het einde van de wandeling een beginnend mycoloog noemen.
Jeroen Touchant en Astrid Lamens zijn onze gidsen.
Afspraak op de parking van het Gemeentelijk Sportcentrum, Kleistraat Aartselaar. Einde omstreeks 12 u. Meebrengen: waterdicht schoeisel of laarzen.
Deelnemen is gratis maar wel inschrijven bij Jeroen Touchant – jeroen.touchant@natuuraartselaar.be met vermelding van het aantal personen

Schubbige bundelzwam - foto: Luk Smets

08.11
De Reukens

SNOEIEN WILGENHUT

In het voorjaar hebben we de wilgenhut aan het speelbos in De Reukens "gefatsoeneerd". Maar net voor de winter is het weer tijd om die taak nog eens te vervullen.
Als er voldoende mensen aanwezig zijn, kunnen we ook de "woonst" van de zandbijen onderaan het bijenhotel netjes maken.

zondag 8 november, van 14 u tot 16 u

Samenkomst aan de picknickbank aan het speelbos. Handige Harry's en Henrietta's: heel welkom. Een warm drankje voor de aanwezigen wordt voorzien.
Meebrengen: snoeischaar en werkhandschoenen
Laat gerust weten aan Jeroen dat je komt of vraag hem om info:
jeroen.touchant@natuuraartselaar.be

22.11
Cleydaellaan en Cleydaelbos/ Zinkval

ADOPTEER EEN BERM - ZWERFVUIL RUIMEN

Natuurpunt Aartselaar heeft een goed werkend zwerfvuilteam. In het kader van "Adopteer een berm" ruimt het team 5 x per jaar de berm langs de Cleydaellaan en de Zinkval. Bij een mooie opkomst van ruimers nemen we er dan ook het natuurgebied Cleydaelbos erbij. Deze actie blijft broodnodig, indien we onze gemeente zuiver willen houden...

zondag 22 november, van 10u tot 11.30 u

We roepen jong en oud op om mee te komen helpen bij onze zwerfvuilactie...!!! Afspraak om 10 u op de parking aan Zinkval. Werkhandschoenen en stevig schoeisel zijn aan te raden. Wij zorgen voor zakken en grijpers.
Deelname melden bij:
ronnyverelst@telenet.be – 0475 58 55 70

27.11
Technisch Centrum, Oudestraat

BEHAAG NATUURLIJK 2026

Samenstellen en bedelen van plantpakketten
Met het samenstellen en de bedeling van de plantpakketten en knotwilgpoten sluiten we de haagplantcampagne Behaag...Natuurlijk 2026 af. Met "Aartselaar zoemt" krijgt "Behaag...Natuurlijk 2026" een bijzonder mooi toemaatje... Het gaat niet goed met wilde bijen en deze cruciale bestuivers staan voor grote

het resultaat van een vorige zwerfvuilopruimactie

uitdagingen: van klimaatverandering en pesticiden tot een steeds kleiner wordend bloemenaanbod door toenemende bebouwing.
Het resultaat? Een tekort aan voedsel voor de vele soorten wilde bijen die onze natuur rijk is.
We bieden daarom zorgvuldig samengestelde bloemenpakketten aan, die je kan aanplanten in bloempotten, sierborder of bloemenwei.

vrijdag 27 november, van 15.30 u tot 18 u en/of van 18 u tot 19.30 u

Heb je enkele uurtjes vrij om een handje toe te steken bij het samenstellen van de plantpakketten? Dan ben je meer dan welkom op vrijdag 27 november van 15.30 u tot 18 u in het Technisch Centrum, Oudestraat, 8 Aartselaar.
Of wil je de plantpakketten helpen bedelen aan de klanten? Traditiegetrouw stellen we een kleine verkoopstand op en bieden we de klanten een gratis drankje aan. Dus hulp is zeker welkom! Kom dan diezelfde dag van 18 u tot 19.30 u naar dezelfde afspraakplaats.
Meld je aanwezigheid aan Luk:
luk.smets@natuuraartselaar.be
0477 66 94 32

23.01
Temse

BOOTTOCHT OP DE SCHELDE EN DE RUPEL

Voor deze tocht kan u inschrijven vanaf 5 oktober!
Voor meer info:
zie in de Agenda van Natuurpunt Rupelstreek op blz. 19.
of neem contact op met
ria.thys@hotmail.com

Bekijk alle activiteiten op www.natuuraartselaar.be

Agenda Rupelstreek

Niel

NATUUR.HUIS DE PAARDENSTAL

Natuur.huis de Paardenstal ligt aan de Boomsestraat 221 Niel-Hellegat en is ook bereikbaar via het wegje achter de huizen Boomsestraat, parking inrijden thv huisnummer 266. Of vanaf de Rupeldijk de wandelknooppunten 154 en 153 volgen.

In de periode oktober 2026/april 2027 enkel de eerste zondag van de maand open, telkens van 13u tot 17u

Info: 0486/10 50 80 of info@natuurpuntrupelstreek.be

03.10 – 07.11 – 05.12
Schelle/Wintam

VOGELS KIJKEN OP HET NOORDELIJK EILAND

Elke maand maken vrijwilligers van Vogelwerkgroep Rupel een vogelkijkwandeling rond het Noordelijk eiland. De wandelafstand bedraagt 4 km, het tempo is dus laag en men krijgt dan ook ruim de tijd om de vogels te bekijken. Het aantal deelnemers wordt beperkt, **meld dus vooraf je deelname via: debacker-vanlinden@telenet.be**

zaterdag 3 oktober, 8u50 tot 12u

Parking Tolhuis (Rupeldijk), einde Tolhuisstraat Schelle, veerboot 9u en veerboot terug om 12u.
Volgende datums: 7 november en 5 december

Organisatie: Vogelwerkgroep Rupel

11.10
Niel

VOLG DE GIDS

Zin in een heerlijke wandeling in de prachtige natuur van het Niels Broek? In het Niels Broek wandel je langs natte graslanden, door broekbossen en langs enkele wielen.
Trek je wandelschoenen aan en ga mee op stap.
Achteraf kan je eventueel nagenieten op een terras van een café op het kerkplein.

zondag 11 oktober, 14u tot 16u30

Hoek Ridder Berthoutlaan/Wirixdreef Niel
Zin om mee te gaan, **meld je deelname: chris.deranter@gmail.com**

23.10
Niel

HET GEBRUIK VAN AI TIJDENS NATUURWANDELINGEN

Dit info-moment richt zich naar natuurgidsen, natuurrangers (in spé) en gidsen algemeen.

vrijdag 23 oktober, 19u30 - 21u30

Natuur.huis de Paardenstal, Boomsestraat 221, Niel, ook bereikbaar via het wegje, achter de huizen Boomsestraat, parking inrijden thv huisnummer 266 en wegwijzers volgen.
Deelnameprijs: gratis voor leden Natuurpunt) of 2 euro (niet-leden Natuurpunt)
Meld je deelname voor 16 oktober: wyckmansgie@gmail.com
Er kunnen maximaal 10 personen deelnemen!

Waterral – foto: Luc Meert

13.11
Niel

GEOPUNT GEBRUIKEN

Tijdens deze workshop bekijken we hoe we Geopunt kunnen gebruiken, wat interessant kan zijn voor natuur- en andere gidsen.
Vermits er geen stabiele internetconnectie in de Paardenstal aanwezig is, wordt er middels een hotspot gewerkt.

vrijdag 13 november, 19u30 - 21u30

Natuur.huis de Paardenstal, Boomsestraat 221, Niel, ook bereikbaar via het wegje, achter de huizen Boomsestraat, parking inrijden thv huisnummer 266 en wegwijzers volgen.
Deelnameprijs: gratis voor leden Natuurpunt) of 2 euro (niet-leden Natuurpunt)
Meld je deelname voor 6 november: wyckmansgie@gmail.com
Er kunnen maximaal 10 personen deelnemen!

19.11
Schelle

FIETSTOCHT VOGELRIJKE RUPELVALLEI

Deze fietstrip leidt ons naar de beste vogelkijkgebieden langs de Rupel en bij uitbreiding de Dijle en de Zenne. We starten aan de veersteiger in Schelle en fietsen vervolgens omheen het Noordelijk eiland, het Zuidelijk eiland. In het Broek de Naeyer kijken we vanuit de vogelkijkhut naar de vogels op de grootste plas.
Vervolgens fietsen we langs de watersportbaan Hazewinkel, waar soms ook groepen overwinterende watervogels vertoeven en vervolgens door het Blaasveld Broek.
Na de middag fietsen we omheen de Bovenzanden en langs de nieuwe ringdijk van het nieuwe GOG Ten Vierendelen, om dan vanaf de dijk van de Zenne te kijken naar de plasdraszones van den Battelaer.
Een toer omheen het Zennegat, met stops op de beste kijkplekken, mag niet ontbreken in het lijstje, net zoals de beste kijkplekken aan de Grote vijver en het GGG Battenbroek.
Terug in de Rupelstreek houden we stops op de Rupeldijk met zicht op het schor van de Bovenzanden, waar doorgaans de grootste aantallen overwinterende watervogels vertoeven.
De totale fietsafstand bedraagt 45 km.

Heb je een elektrische fiets, hou er dan rekening mee om met een opgeladen batterij te vertrekken.

donderdag 19 november, 9u20 tot 16u30

Parking Tolhuis (Rupeldijk), einde Tolhuisstraat Schelle, in GPS huisnummer 325 ingeven, veerboot van 9u30.
Meebrengen: verrekijker, picknick en eventueel enkele drankjes voor onderweg.
Picknicken doen we in openlucht aan het bezoekerscentrum van het Blaasveld Broek. Na de middag stoppen we ook ergens voor een drankje.
Het aantal deelnemers is beperkt, meld vooraf je deelname:
info@natuurpuntrupelstreek.be en vermeld ook je GSM-nummer. Mits voorspelling slechte weeromstandigheden (regen/wind/ijzel) wordt de vogelkijktocht uitgesteld tot een latere datum.

21.11
Rumst/Walem

VOGELS KIJKEN GGG BATTENBROEK/ GROTE VIJVER

Samen met vrijwilligers van Vogelwerkgroep Rupel kan je om de 2 maanden een vogelkijkwandeling maken langs de Dijle en de Grote Vijver en omheen het GGG Battenbroek. De wandelafstand bedraagt 4 km en de wandeling gaat over goed begaanbare paden. Voor beginnende vogelkijkers stellen we verrekijkers ter beschikking.

zaterdag 21 november, 9u tot 12u

Picknickplaats wandelbrug Netedijk Rumst, volg aan Markt wegwijzer Netebruggen
Meebrengen: verrekijker, een vogelgids en eventueel een telescoop.
Het aantal deelnemers wordt beperkt, **meld dus vooraf je deelname via:** debacker-vanlinden@telenet.be

Organisatie: Vogelwerkgroep Rupel

27.11
Niel/Schelle

BEHAAG..NATUURLIJK!

vrijdag 27 november, ophalen pakketten

- Niel/Schelle (15u – 16u) gemeentehuis Schelle, parking inrijden via Leopoldstraat

28.11
Boom/Hemiksem/Terhagen

BEHAAG..NATUURLIJK!

Zaterdag 28 november, ophalen pakketten
- Hemiksem (10u30 – 11u), gemeentemagazijn, G. Gilliotstraat 50
- Boom/Rumst (12u – 15u), Terhagen Technisch Centrum, Korte Veerstraat 43

12.12
Rupeldijk Wintam

KAPPEN STRUWEEL OP HET NOORDELIJK EILAND

Om de bekijkbaarheid van de poelen en plassen optimaal te houden moet er af en toe wat struweel gekapt worden. Helpers zijn erg welkom, vooral om afgezaagde takken te versjouwen. Achteraf wordt het snoeihout verhakseld door medewerkers van het ANB.
Belangrijk: vrijwilligers die werken met een kettingzaag moeten verplicht gebruik maken van veiligheidskledij: zaagbroek, veiligheidsschoenen, veiligheidshandschoenen en veiligheidshelm.

zaterdag 12 december, van 9u15 tot 12u

Rupeldijk Noordelijk eiland, ter hoogte van de zitbank aan de grote plas.
Hou er rekening mee, dat als je met de auto komt, je niet op de dijk mag rijden en best parkeert aan de parking oude sluis. Bereikbaar via de Nijverheidstraat en Oude Sluisstraat.
Of je neemt de veerboot van 9u aan de Rupeldijk in Schelle en wandelt links op de dijk tot de plaats van afspraak.

23.01
Temse

BOOTTOCHT OP DE SCHELDE EN DE RUPEL

Dankzij een mooie samenwerking met onze buurafdelingen Natuurpunt Aartselaar en Natuurpunt Hobokense Polder kan je vandaag genieten van de natuurpracht van de Schelde en de Rupel.
We kijken naar overwinterende vogels langs onze rivieren, de slikken en schorren met de typische rietlanden, het landschap, de dorpen langs de rivieren, oude steenbakkerijsites en aanlegplaatsen.
Er kunnen maximaal 80 passagiers meevaren, wacht dus zeker niet te lang om in te schrijven.
Inschrijven kan wel pas vanaf 5 oktober.

zaterdag 23 januari, 10u15 tot 15u30

Wilfordkaai Temse, parkeren Vlietpark Kasteelstraat, parking Consciencestraat of aan AC De Zaat, Nagelheetmakerslaan, allemaal op wandelafstand van de Wilfordkaai.

Inschrijven vanaf 5 oktober door een storting van 25 euro (enkel boottocht) of 30 euro (boottocht, plus soep/2 broodjes) op rekening BE81 5230 8065 0424 van Natuurpunt Hobokense Polder, met vermelding: Boottocht Schelde/Rupel, gsm-nummer en email-adres. Jongeren (min 16 jaar) betalen 15 euro (enkel boottocht) of 20 euro (boottocht, plus soep/2 broodjes).
Gidsen: Erik De Keersmaecker en Wim Mertens
Meebrengen: verrekijker, eventueel vogelgids, picknick, dranken moeten aan boord gekocht worden. Warme kledij als je af en toe graag vooraan op het buitenterras van de boot wil zitten.
Info: Ria Thys - ria.thys@hotmail.com

07.02
Niel

SNU!T

SPELLETJESNAMIDDAG IN NATUUR.HUIS DE PAARDENSTAL

Midden in de winter op wandeling trekken met kinderen kan, maar deze keer bieden we hen andere activiteiten aan. Speelse activiteiten. Spelletjes! Alles draait natuurlijk om de natuur maar die kunnen we ook leren kennen op een speelse manier. Afhankelijk van het weer spelen we binnen of buiten, of binnen én buiten, waarom niet? Afhankelijk van het aantal deelnemers spelen we alleen, met twee of met veel.
Wie weet? Allemaal toffe spellen die je later ook thuis kan spelen of namaken.
En dat in de gezellige warmte van Natuur.huis de Paardenstal. We bieden de kinderen, ook een heerlijk vieruurtje aan. Daarom vragen we een deelname in de onkosten van 4 euro. Inschrijven maar!

zondag 7 februari, 14u tot 16u30

Natuur.huis De Paardenstal, Boomsestraat 221 Niel-Hellegat, ook bereikbaar via het achterwegje achter de huizen Boomsestraat, parking inrijden thv huisnummer 268.
Kinderen tussen 6 en 12 jaar zijn welkom, samen met hun ouders en/of grootouders
Inschrijven: chris.deranter@gmail.com of 0498/300524, graag vóór 24 januari.

bpost
PB-PP
BELGIE(N) - BELGIQUE
P005676

Boshuisjes voor kabouters en elfen

Geloven we nog in boskabouters en boselfjes? Ja hoor!
Althans de voorbije zomer tijdens een schitterende activiteit, waarbij we ouders en kinderen samenbrachten in het speelbos in de Reukens. Hun opdracht was: maak met natuurlijke materialen (enkel touw konden ze van gids Jeroen krijgen) leuke boshuisjes voor de kabouters en de elfen.
Wat een enthousiasme en creativiteit ontplooiden de beide generaties: huisjes met verdiepingen, hangbruggen, touwladdertjes, mooie toegangsweggetjes, …
Als er nog geen kabouters en elfen waren in de Reukens, dan zijn ze er zeker nu … hun minidorpje staat alvast klaar om er een heerlijk kabouter- en elfenleven te leiden.

P005676 – Afgiftekantoor: 2620 Hemiksem 1 – V.U.: Erik De Keersmaecker, Peter Benoitplein 18 2627 Schelle